

Tre av ti enslige mindreårige får hjelp

Hvor mange av dem som har kommet til Norge som enslige mindreårige asylsøkere, får hjelp fra barnevernet, og hvilke typer barnevernstiltak får de? For første gang har vi en analyse som forteller noe om denne gruppen barn og unge. Det er store fylkesvise forskjeller i andelen som får hjelp av barnevernet. Selv om barnevernet har ansvar for nyankomne enslige mindreårige asylsøkere, er det ikke slik at alle får barnevernstiltak etter bosetting i kommune.

Trygve Kalve og
Linda M. Allertsen

Denne artikkelen bygger på en SSB-rapport: *Enslige mindreårige asylsøkere i barnevernet 2005* (Allertsen, Kalve og Aalandslid 2007).

Definisjon

Enslige mindreårige asylsøkere er en fellesbetegnelse på alle barn og unge under 18 år som kommer til landet og søker asyl her, uten å ha foreldre eller andre voksne med forelderansvar i Norge. Dette omfatter også dem som kommer til landet i følge med for eksempel eldre søsken, tante, onkel eller liknende. De som har fått oppholdstillatelse i Norge, er ikke lenger asylsøkere, og omtales her som *enslige mindreårige*.

Vi identifiserer de enslige mindreårige gjennom det øremerkede *integreringstilskuddet* som kommunene mottar ved bosetting av enslige mindreårige med oppholdstillatelse. Ordningen med integreringstilskudd ble innført i 1996. Analysen omhandler de barn og unge som kommunene mottok tilskudd for i perioden 1996-2005, og er begrenset til å omfatte de enslige mindreårige som var *under 23 år*, og som fortsatt bodde i Norge ved utgangen av 2005.

Situasjonen for enslige mindreårige asylsøkere har vært et hett sosialpolitisk tema den siste tiden. Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) ved Utlendingsdirektoratet (UDI) har fram til desember 2007 hatt ansvaret for enslige mindreårige asylsøkere og sørget for bosetting av disse i kommunene. Fra og med desember 2007 fikk det statlige barnevernet ansvar for enslige mindreårige asylsøkere under 15 år som kommer til Norge, og de under 15 år som på daværende tidspunkt bodde på asylmottak. Det er nå fremmet forslag om å endre barnevernloven for å lovfeste barnevernets ansvar for de enslige mindreårige asylsøkerne i den første fasen etter ankomst til landet, fram til bosetting i en kommune, eller til de skal forlate landet (Barne- og likestillingsdepartementet 2007a, 2008a).

Det at barnevernet nå har ansvar for de nyankomne enslige mindreårige under 15 år, og ikke for dem over 15 år, har også skapt debatt. Det er imidlertid planlagt at det statlige barnevernet skal få ansvar også for enslige mindreårige asylsøkere i alderen 15-17 år som kommer til landet. Det skal etableres omsorgssenter for disse i de fem regionene i Norge, og ansvaret er planlagt overført i 2009 (Barne- og likestillingsdepartementet 2008a, Regjeringen 2007b).

Interessant i denne debatten er hvor mange barn og unge det er i Norge som har kommet hit som enslige mindreårige asylsøkere, og hvor mange får hjelp fra barnevernet.

Trygve Kalve (t.v.) er cand.polit. med hovedfag i helse- og sosialpolitikk, og seniorrådgiver i Statistisk sentralbyrå, Seksjon for levekårsstatistikk. Han er fagansvarlig for barnevernsstatistikk. (trygve.kalve@ssb.no).

Linda M. Allertsen er cand.mag og førstekonsulent i Statistisk sentralbyrå, Seksjon for levekårsstatistikk. Hun arbeider med barnevernsstatistikk og er fagansvarlig for familievernsstatistikk. (linda.allertsen@ssb.no).

Statlig og kommunalt barnevern

Det statlige regionale barnevernet har ansvar for å sørge for at det finnes institusjonsplasser, etablere og drive barnevernsinstitusjoner, rekruttere, formidle og veilede fosterhjem. Det statlige regionale barnevernet skal etter anmodning fra kommunen bistå barnevernstjenesten i kommunene med plassering av barn utenfor hjemmet. I tillegg omfatter det statlige barnevernet også intensive behandlingstiltak i hjemmemiljøet, som multisystemisk terapi (MST) og foreldreveiledning (PMTO). (Barne- og likestillingsdepartementet 2007c).

Det kommunale barnevernet har blant annet ansvar for undersøkelser, forebyggende arbeid og barnevernstiltak i hjemmet. Det er kommunen som tar initiativ til en eventuell plassering utenfor hjemmet. Alle barn med barnevernstiltak i Norge blir registrert i det kommunale barnevernet.

Barnevernet kan etter barnvernloven hjelpe barn og unge *fram til de er 23 år*. Etter fylte 18 år er alle tiltak fra barnevernet *frivillig*. De som er over 18 år og har barnevernstiltak, kalles *ettervernsklienter*.

Hovedtall

I barnevernsstatistikken finnes det to sett hovedtall; a) tall for *barn med tiltak i løpet av året*, og b) tall for *barn med tiltak per 31. desember i statistikkåret*. I kategori a) kan ett og samme barn ha hatt flere tiltak og kan ha flyttet mellom flere plasseringstiltak i løpet av året, og kan dermed være registrert flere ganger. I kategori b) er det kun de tiltak barnet har ved utgangen av året som regnes med, og barnet kan kun være registrert med ett plasseringstiltak. Ved å bruke tall fra utgangen av året, slik vi gjør her, telles antall *barn med plasseringstiltak*.

Analysen vår gir svar på disse spørsmålene, og kan også vise hvilke typer barnevernstiltak denne gruppen mottar. Vi har sett nærmere på gruppen enslige mindreårige som bodde i Norge i 2005, og funnet store fylkesvise forskjeller når det gjelder andel enslige mindreårige som får hjelp fra barnevernet. Dette kan skyldes ulik organisering i kommunene, nærmere bestemt hvilken etat som får ansvar for de enslige mindreårige asylsøkerne ved bosetting.

Denne analysen bygger på tall fra 2005, altså før det statlige barnevernet overtok ansvaret for nyankomne enslige mindreårige asylsøkere. Hvilken betydning vil barnevernets ansvar for enslige mindreårige asylsøkere i første fase få ved bosetting i kommuner?

Tre av ti får hjelp fra barnevernet

Av totalt 2 094 enslige mindreårige under 23 år bosatt i Norge i 2005, hadde 657 barnevernstiltak. Det vil si at 30 prosent av de enslige mindreårige var knyttet til barnevernet, mot nær 3 prosent av alle barn i Norge. I alt fikk 39 223 barn og unge hjelp av barnevernet i 2005. Enslige mindreårige er altså en tallmessig liten gruppe, i underkant av 2 prosent av den totale gruppen barnevernsklienter.

Av de 2 094 enslige mindreårige under 23 år i 2005, var 70 prosent gutter. Fordelingen på kjønn for dem som mottok hjelp fra barnevernet, var tilnærmet den samme. Sammenlikner vi med alle barn med barnevernstiltak i 2005, finner vi en helt annen kjønnsfordeling, 54 prosent gutter og 46 prosent jenter.

Datagrunnlag

Totalt var det 39 223 *barn* som fikk hjelp fra barnevernet i 2005 (SSB 2006), og denne gruppen omtales også i analysen. For mer informasjon om denne gruppen sammenliknet med de enslige mindreårige (Allertsen, Kalve og Aalandslid 2007). *Dataene* i denne analysen er hentet fra Utlendingsdirektoratets datasystem for utlendingsforvaltning (DUF), SSBs befolkningsstatistikkssystem og barnevernsstatistikk for 2005.

Fra flyktningmottak til omsorgssenter

Arbeids- og inkluderingsdepartementet, ved Utlendingsdirektoratet (UDI), har fram til desember 2007 hatt ansvaret for enslige mindreårige asylsøkere. Staten, ved UDI, sørget for at enslige mindreårige asylsøkere fikk et forsvarlig *bo- og omsorgstilbud* mens de har ventet på behandling av asylsøknaden, samt at disse hadde ansvar ved *bosetting i kommuner*.

De enslige mindreårige asylsøkerne har tidligere bodd på flyktningmottak. I forbindelse med overføring av ansvar til barnevernstjenesten ble det bygget *ett omsorgssenter* for disse barna. Det nye omsorgssenteret på Eidsvoll ble åpnet 18. desember 2007, med 30 plasser og vel 50 ansatte. For første gang er de nyankomne enslige mindreårige asylsøkerne i *alderen 0-14 år* under barnevernets omsorg, og de er sikret å motta et tilsvarende tilbud som andre barn på en barnevernsinstitusjon i Norge.

I desember 2007 flyttet 22 enslige mindreårige asylsøkere fra asylmottak inn på omsorgssenteret i Eidsvoll, og kom dermed under barnevernets ansvar. I januar 2008 oppgis det i en pressemelding fra regjeringen at det er fullt belegg på senteret, med 40 barn under 15 år. Noen av disse barna er midlertidig plassert i statlige barnevernsinstitusjoner, og noen er plassert i et hus på naboeiendommen til omsorgssenteret. Alternativ omsorgsplass i familie vurderes for noen av barna, men da skal familien godkjennes av kommunal barnevernstjeneste som et fosterhjem først. Det rekrutteres også fortløpende nytt personell (Barne- og likestillingsdepartementet 2008b, Redd Barna 2008).

Fosterhjem, institusjon, bolig

Fosterhjem omfatter ordinære fosterhjem og forsterket fosterhjem. Begge kategoriene skiller mellom *plassering utenom familien og familieplassering*.

Et fosterhjem skal godkjennes etter barnevernloven, og barnevernstjenesten skal alltid vurdere om noen i barnets familie eller nære nettverk kan velges som fosterhjem (Barne- og likestillingsdepartementet 2004a). Dersom familie velges og godkjennes som fosterhjem, er dette en familieplassering.

Institusjon omfatter her barne- og ungdomshjem, beredskapshjem, rusmiddelinstusjon og psykiatrisk institusjon.

Bolig omfatter bolig/hybel og bokollektiv (registrert i statistikken som bo- og arbeidskollektiv).

Barnevernstiltak

SSBs barnevernsstatistikk hadde i perioden 2002-2006 26 ulike tiltak et barn kan registreres med. Det er imidlertid *ingen begrensinger* for hva som kan være et tiltak, barnevernstjenesten skal vurdere hva som er det best egnede hjelpetiltak for det enkelte barn.

Mens noen tiltak, som støttekontakt og fritidsaktiviteter, er tiltak som er relevante for barn i alle aldersgrupper, er det andre barnevernstiltak som er aldersbestemte. Det gjelder for eksempel barnehage og skolefritidsordning (SFO).

Barnevernsstatistikkenes tiltak er ingen uttømmende liste, noen tiltak kommer i tillegg og fanges opp gjennom alternativet «andre tiltak».

Tabell 1. Enslige mindreårige asylsøkere 0-22 år bosatt i Norge, og alle barn med barnevernstiltak, etter alder og kjønn. Absolutte tall og prosentandel. 2005

Kjønn og alder	Enslige mindreårige med tiltak	Enslige mindreårige bosatt i Norge	Andel med barnevernstiltak. Prosent	Andel av alle barn med barnevernstiltak. Prosent
Alle 0-22 år¹	657	2 094	31	2,9
Gutter	473	1 474	32	3,0
Jenter	184	620	30	2,7
0-14 år	83	189	44	3,0
15-17 år	178	293	61	4,4
18-22 år	393	1 612	24	1,5

¹ For tre barn er alder uoppgitt.

Kilde: Rapporter 2007/41: Enslige mindreårige asylsøkere i barnevernet 2005. Statistisk sentralbyrå.

Det er altså flest enslige mindreårige gutter, både av de som bor i Norge, og de som har barnevernstiltak. Likevel er de ikke overrepresentert i barnevernet. Vi ser av tabell 1 at det er omtrent like vanlig for enslige mindreårige jenter og gutter å motta hjelp fra barnevernet, vel tre av ti mottok barnevernstiltak.

Mer vanlig for ungdom enn for barn

Hele 90 prosent av de enslige mindreårige under 23 år bosatt i Norge i 2005 var over 15 år, og nær 80 prosent var over 18 år. Det er interessant at det er langt mer vanlig for ungdom å få hjelp fra barnevernet enn det er for de yngste barna. Hele 60 prosent av de enslige mindreårige asylsøkerne i alderen 15-17 år fikk hjelp av barnevernet i 2005, mot 44 prosent av dem som var under 15 år. Nær 6 av 10 av de yngste enslige mindreårige har altså ikke tilknytning til barnevernet.

Når det gjelder de enslige mindreårige over 18 år, fikk 24 prosent hjelp fra barnevernet i 2005. Hvis vi sammenlikner andelen enslige mindreårige over 18 år som har tiltak, med den totale gruppen unge over 18 år med barnevernstiltak, ser vi at barnevernet gjør en innsats for de enslige mindreårige asylsøkerne etter fylte 18 år. For alle barn i Norge i alderen 18-22 år var det kun 1,5 prosent som hadde barnevernstiltak (tabell 1). Selv om det de siste årene har vært en økning av ettervernsklienter i barnevernet, er det mest vanlig at barnevernstiltak avsluttes når barnevernsklienten har rundet 18 år.

Det er mest vanlig å få hjelp av barnevernet i alderen 15-17 år. For alle i denne alderen i Norge gjaldt det for 4,4 prosent, mens 61 prosent av de enslige mindreårige i denne aldersgruppen fikk barnevernstiltak.

Hvilken type plassering får de?

Ved slutten av 2005 var to av tre av de enslige mindreårige med barnevernstiltak plassert av barnevernet i fosterhjem, bolig/hybel eller institusjon. Totalt utgjør dette hver femte enslige mindreårige asylsøker under 23 år bosatt i Norge (figur 1).

Mens det for gruppen enslige mindreårige som helhet er bolig som oftest blir tatt i bruk ved plasseringer, er det fosterhjem som dominerer bildet for alle barn med plasseringstiltak (figur 2). Der nær halvparten av de plasserte enslige mindreårige bodde i bolig ved utgangen av 2005, gjelder dette kun for 7 prosent av alle plasserte barn. 41 prosent av de enslige mindreårige er plassert i fosterhjem, noe som altså er langt mer vanlig for alle plasserte barn i Norge (74 prosent). Institusjon brukes sjeldnere, både for enslige mindreårige og alle barn med plasseringstiltak.

Tabell 2. Enslige mindreårige med plasseringstiltak fra barnevernet, etter alder og type tiltak. Per 31. desember 2005. Absolutte tall, og prosent i parentes

Aldersgrupper	I alt	Fosterhjem	Institusjon	Bolig
0-22 år	439 (100)	178 (41)	61 (14)	200 (46)
0-14 år	58 (100)	43 (74)	14 (24)	1 (2)
15-17 år	147 (100)	87 (59)	23 (16)	37 (25)
18-22 år	234 (100)	48 (21)	24 (10)	162 (69)

Kilde: Rapporter 2007/41: Enslige mindreårige asylsøkere i barnevernet 2005. Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3. Enslige mindreårige og alle barn i fosterhjem, etter alder og type fosterhjem. Per 31. desember 2005. Absolutte tall, og prosent i parentes

	I alt	Familieplassert	Utenom familien
Enslige mindreårige			
0-22 år	178 (100)	59 (33)	119 (67)
0-14 år	43 (100)	18 (42)	25 (58)
15-22 år	135 (100)	41 (30)	94 (70)
Alle barn i fosterhjem			
0-22 år	7 030 (100)	1 491 (21)	5 539 (79)
0-14 år	4 638 (100)	984 (21)	3 654 (79)
15-22 år	2 392 (100)	507 (21)	1 885 (79)

Kilde: Rapporter 2007/41: Enslige mindreårige asylsøkere i barnevernet 2005. Statistisk sentralbyrå.

... fosterhjem til barn under 18 år

For enslige mindreårige i alderen 0-14 år var fosterhjem mest vanlig. Tabell 2 viser at dette gjaldt 43 enslige mindreårige under 15 år, nær 75 prosent av barn med plasseringstiltak i denne alderen. Kun ett barn var registrert med bolig, og de resterende, nær en fjerdedel av dem med tiltak, bodde på institusjon.

Også i aldersgruppen 15-17 år er det mange enslige mindreårige som bor i fosterhjem. Totalt var 147 i denne alderen plassert via barnevernstjenesten, og nær 60 prosent bodde i fosterhjem.

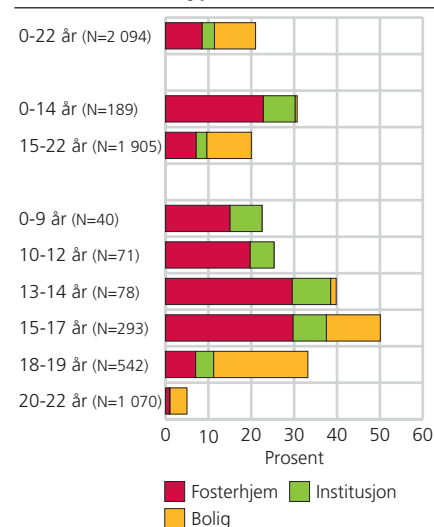
Totalt var 234 enslige mindreårige i alderen 18-22 år plassert via barnevernstjenesten i 2005, og som tabell 2 viser, er det bolig som oftest blir tatt i bruk. Når 7 av 10 av de plasserte enslige mindreårige over 18 år bodde i bolig, 2 av 10 bodde i fosterhjem – og 1 av 10 på barnevernsinstitusjon. Det er altså ettervernsklientene som medfører at bolig er det vanligste plasseringstiltaket for hele gruppen av enslige mindreårige.

Fosterhjem hos slektninger?

Ved fosterhjems plassering skal barneverntjenesten ta hensyn til barnets etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn (Barne- og likestillingsdepartementet 2004a). På den ene siden er det kanskje rimelig å anta at flere av de enslige mindreårige asylsøkerne som plasseres i fosterhjem, blir boende hos slektninger, enn det vi finner for hele gruppen av barn med fosterhjems tiltak i barnevernsstatistikken. På den andre siden kan de enslige mindreårige ha et begrenset familienettverk i Norge, og de plasseres kanskje langt sjeldnere hos familie.

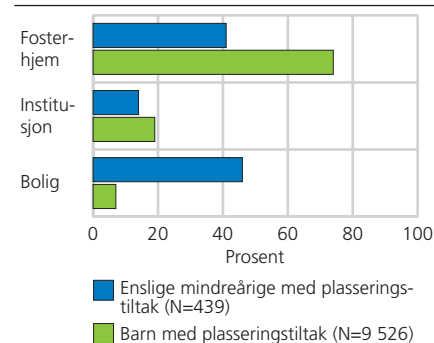
Av tabell 3 ser vi at 33 prosent av de enslige mindreårige i fosterhjem bodde hos slektninger, og at dette er mer vanlig for denne gruppen enn for alle barn

Figur 1. Andel av alle enslige mindreårige innenfor hver aldersgruppe som har plasseringstiltak fra barnevernet per 31. desember, etter type tiltak. 2005. Prosent

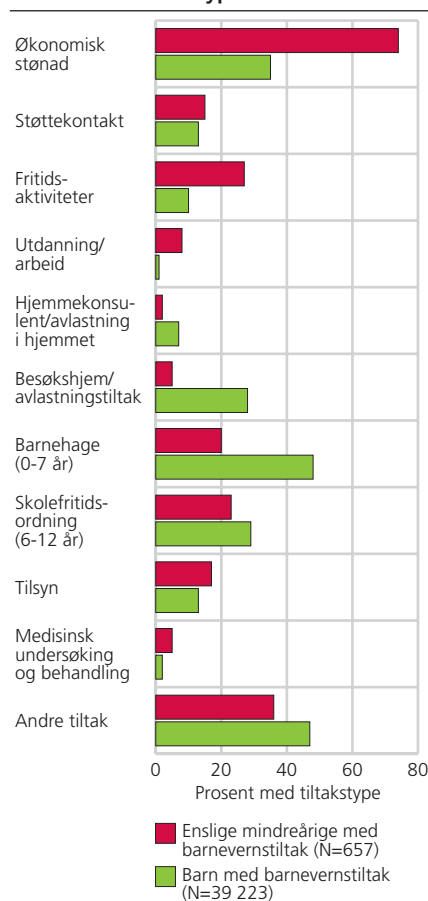
Kilde: Rapporter 2007/41: Enslige mindreårige asylsøkere i barnevernet 2005, Statistisk sentralbyrå.

Figur 2. Enslige mindreårige og barn med plasseringstiltak per 31. desember. Prosentvis fordeling, etter type plassering. 2005

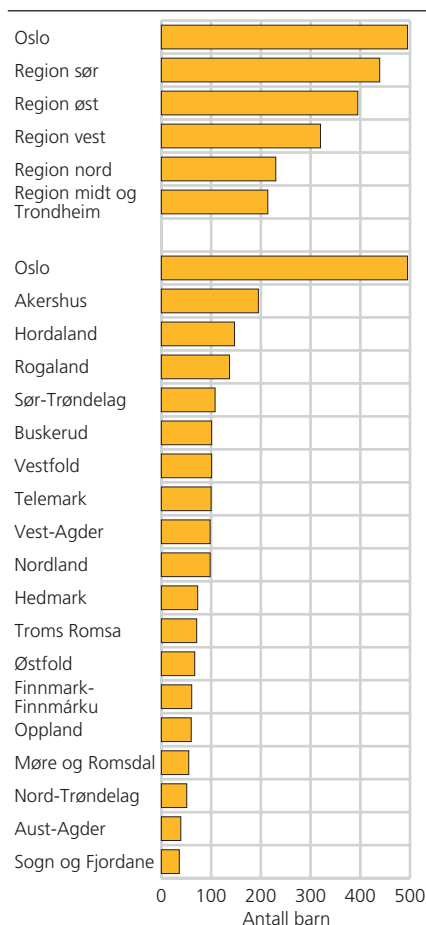
Kilde: Rapporter 2007/41: Enslige mindreårige asylsøkere i barnevernet 2005, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3. Barn totalt og enslige mindreårige med barnevernstiltak i løpet av året. Prosentandel med type tiltak. 2005

Kilde: Rapporter 2007/41: Enslige mindreårige asylsøkere i barnevernet 2005, Statistisk sentralbyrå.

Figur 4. Enslige mindreårige 0-22 år bosatt, etter region og fylke. 2005. N=2 094

Kilde: Rapporter 2007/41: Enslige mindreårige asylsøkere i barnevernet 2005, Statistisk sentralbyrå.

som bor i fosterhjem (21 prosent). Mens nær 67 prosent av de enslige mindreårige bodde i et fosterhjem utenom familien, gjaldt dette for nær 80 prosent av alle barn og unge i fosterhjem i Norge. Fosterhjem hos familie blir oftest tatt i bruk for enslige mindreårige under 15 år, noe som gjaldt 42 prosent.

Hvilken annen hjelp får de?

Økonomisk stønad er det som oftest gis som hjelp til enslige mindreårige (figur 3). Økonomisk stønad som barnevernstiltak skal ha et konkret formål som skal komme barnet til gode, og skal ikke gjelde livsopphold, da dette er hjelp som skal gis etter lov om sosiale tjenester. I alt fikk 74 prosent av de enslige mindreårige asylsøkerne som hadde barnevernstiltak, økonomisk stønad.

Fritidsaktiviteter og støttekontakt var også vanlige barnevernstiltak for denne gruppen. 27 prosent av de enslige mindreårige asylsøkerne med tiltak mottok aktivitetstilbud i fritiden gjennom barnevernstjenesten, og 15 prosent hadde støttekontakt.

8 prosent av de enslige mindreårige asylsøkerne med barnevernstiltak var under utdanning eller arbeid via barnevernstjenesten i 2005. Dette er en

forholdmessig høy andel sammenliknet med alle barn med barnevernstiltak, der totalt 1 prosent hadde utdanning eller arbeid som barnevernstiltak.

I alt 35 enslige mindreårige hadde besøkshjem eller avlastningstiltak i 2005, og det utgjør litt over 5 prosent av dem med tiltak. Dette er imidlertid en form for hjelp som kan passe bedre for yngre barn, og dermed ikke vil være like aktuelt for flertallet av de enslige mindreårige asylsøkerne i analysen.

Når det gjelder de aldersbestemte barnevernstiltakene barnehage og skolefritidsordning (SFO), er det, som vi har påpekt, få av de enslige mindreårige asylsøkerne i analysen som er i målgruppen. Ett barn hadde barnehage, og elleve hadde SFO via barnevernstjenesten i 2005.

En av fire bor i Oslo

Av de 2 094 enslige mindreårige som var under 23 år i 2005, bodde nær en firedel i Oslo (figur 4). Oslo ligger på topp, enten vi sammenlikner med regioner eller andre fylker, både i absolutte tall og per 10 000 barn under 23

år i befolkningen. Målt i forhold til befolkning er Oslo i en særstilling, med 36 mindreårige per 10 000 barn og unge, mot landsgjennomsnittet på 15 (figur 5).

Oslo, Akershus og Hordaland har flest antall enslige mindreårige. Tar vi befolkningsmengden i betraktning, er det Finnmark og Telemark som ligger på topp etter Oslo (figurene 4 og 5).

Oftest hjelp fra barnevernet i Troms og Finnmark ...

Som figur 6 viser, er det store fylkesvise forskjeller i bruk av barnevernstiltak for de enslige mindreårige asylsøkerne. Mens 76 prosent av dem som bodde i Troms fylke, mottok barnevernstiltak i løpet av 2005, gjaldt dette for 3 prosent av de enslige mindreårige asylsøkerne i Aust-Agder. Dette er ytterpunktene, med et landsgjennomsnitt på 31 prosent.

I kommunene i Troms blir det oftest satt inn barnevernstiltak ovenfor enslige mindreårige. Her mottok altså tre av fire støtte fra barnevernet i 2005. I Finnmark, som ligger nest høyest, mottok 62 prosent av de enslige mindreårige hjelp fra barnevernet. Også i kommunene i Sør-Trøndelag, Hordaland, Rogaland og Sogn og Fjordane ble det oftere satt inn barnevernstiltak enn det som landsgjennomsnittet viser.

... sjelden i Agder og Telemark

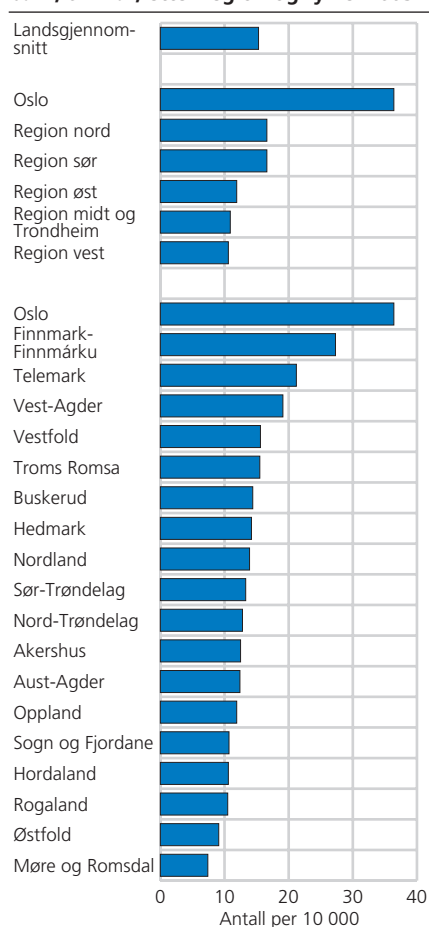
Aust-Agder, Vest-Agder og Telemark er de tre fylkene der enslige mindreårige sjeldnest mottok hjelp fra barnevernet. Henholdsvis 3, 6 og 8 prosent av de enslige mindreårige i disse fylkene hadde barnevernstiltak i 2005 (figur 6).

Av figur 5 så vi at både Finnmark, Telemark, Vest-Agder og Troms, er fylker med relativt høy andel enslige mindreårige i forhold til befolkningsmengden.

Ulik organisering i kommunene

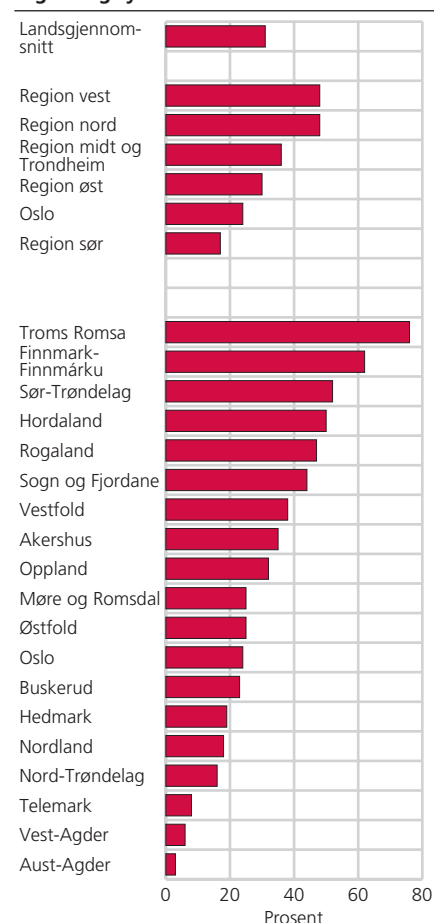
Vi har i denne artikkelen sett at det er store forskjeller mellom fylkene når det gjelder i hvilken grad de enslige mindreårige får hjelp fra barnevernstjenesten. Analysen kan ikke gi svar på hvorfor det er variasjoner mellom fylkene. Vi kan heller ikke si noe om behovet, og om det kan stemme at enslige mindreårige i ulike fylker har ulike behov for hjelp fra barnevernet. Kanskje er det ulik organisering av tjenestetilbudet som påvirker bruk av barnevernstiltak blant enslige mindreårige?

Figur 5. Enslige mindreårige per 10 000 barn, 0-22 år, etter region og fylke. 2005

Kilde: Rapporter 2007/41: Enslige mindreårige asylsøkere i barnevernet 2005, Statistisk sentralbyrå.

Figur 6. Andel enslige mindreårige med barnevernstiltak i løpet av året, etter region og fylke. 2005. Prosent

Kilde: Rapporter 2007/41: Enslige mindreårige asylsøkere i barnevernet 2005, Statistisk sentralbyrå.

Referanser

Allertsen, Kalve og Aalandslid, Vebjørn (2007): *Enslige mindreårige asylsøkere i barnevernet 2005*. Rapport 2007/41, Statistisk sentralbyrå, http://www.ssb.no/emner/03/03/10/rapp_200741/index.html.

Barne- og likestillingsdepartementet (2007a): Reguleringsplan for barnevernets omsorgsansvar for enslige mindreårige asylsøkere i den første fasen etter ankomst til landet, Høringsnotat 23.08.2007, <http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/dok/Hoyringar/hoeringsdok/2007/Horing---forslag-til-regulering-av-barne/-4.html?id=479432>.

Barne- og likestillingsdepartementet (2001): *Håndbok for kommunene om arbeid med enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger*. Q. nr. 1016, http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/dok/veiledninger_brosjyrer/2001/Handbok-for-kommunene-om-arbeid-med-enslige-mindrearige-asylsokere-og-flyktninger.html?id=87723.

Barne- og likestillingsdepartementet (2007b): Pressemelding nr. 070124: «Styrket omsorg for enslige mindreårige asylsøkere». 18.12.07, <http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/pressemeldinger/pressemeldinger/2007/Styrket-omsorg-for-enslige-mindrearige-a.html?id=494473>.

Barne- og likestillingsdepartementet (2008a): Pressemelding 18.01.08: «Regjeringen foreslår endring i barnevernloven: Barnevernets ansvar for enslige mindreårige lovfestes», <http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/pressemeldinger/pressemeldinger/2008/Barnevernets-ansvar-for-enslige-mindrear.html?id=497149>.

Barne- og likestillingsdepartementet (2008b): Pressemelding 15.01.08: «Økt tilstrømming av enslige mindreårige asylsøkere: Fullt belegg på Eidsvoll omsorgssenter for barn». <http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/pressemeldinger/pressemeldinger/2008/Fullt-belegg-pa-Eidsvoll-omsorgssenter-fo.html?id=496689>.

Barne- og likestillingsdepartementet (2004a): Retningslinjer for fosterhjem, Q1072B, <http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/tema/barnevern/Barnevernets-oppgaver/Retningslinjer-for-fosterhjem.html?id=415699>.

Barne- og likestillingsdepartementet (2007c): *Oppgave- og ansvarsfordeling mellom kommuner og statlige barnevernsmyndigheter herunder om betalingsordninger i barnevernet*, Rundskriv Q-06/2007, <http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/Sok.html?id=86894&quicksearch=rundskriv+Q-06%2f2007>.

Barne- og likestillingsdepartementet (2004b): *Om barnevernets ansvar for enslige mindreårige asylsøkere i mottak og kommuner m.m.*, Rundskriv Q-17-2004, <http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/dok/rundskriv/2004/Om-barneverntjenestens-ansvar-for-enslige-mindrearige-asylsokere-i-mottak-og-kommuner-mm.html?id=109366>.

Redd Barna (2008): «Strøm av enslige, mindreårige asylsøkere», http://www.reddbarna.no/default.asp?V_ITEM_ID=16862.

Regjeringen (2007a): Tidligere barne- og likestillingsminister Manuela Ramin-Osmundsen, Tale/artikkel: «Bedre omsorg for enslige mindreårige asylsøkere» 02.11.07, http://www.regjeringen.no/nb/tidligere_statsraader/Manuela-Ramin-Osmundsen/Taler-og-artikler/2007/Bedre-omsorg-for-enslige-mindrearige-asy.html?id=488445.

Regjeringen (2007b): Tidligere barne- og likestillingsminister Manuela Ramin-Osmundsen, Tale/artikkel: «Barnevern – kvalitet er viktigst!» 18.12.07, http://www.regjeringen.no/nb/tidligere_statsraader/Manuela-Ramin-Osmundsen/Taler-og-artikler/2007/Barnevern--kvalitet-er-viktigst.html?id=494830.

Statistisk Sentralbyrå (2006): Barnevernsstatistikk 2005 (<http://www.ssb.no/barneverng/arkiv/>).

Når et barn plasseres i en kommune, er det opp til mottakskommunen å vurdere i hvilken grad det er mest hensiktsmessig å forankre arbeidet med enslige mindreårige asylsøkere i barnevernstjenesten, eller om ansvaret bør legges til flyktningkontor, sosialkontor eller andre tjenesteenheter (Barne- og likestillingsdepartementet 2004b). Slik vil det fortsatt være, etter at barnevernet har overtatt omsorgen for de enslige mindreårige asylsøkerne i første fase etter ankomst til Norge. Uavhengig av hvor kommunene har forankret ansvaret og arbeidet med enslige mindreårige, har de likevel ansvar for alle barn i kommunen, og de enslige mindreårige har rett til å motta tiltak etter lov om barnevernstjenester ved behov (Barne- og likestillingsdepartementet 2001).

Tidligere barne- og likestillingsminister Manuela Ramin-Osmundsen har uttrykt bekymring for varierende kvalitet i det kommunale barnevernet (Regjeringen 2007a). Barne- og likestillingsdepartementet har vært oppdragsgiver for en kartlegging av omsorgstilbudet i kommuner som bosetter enslige mindreårige asylsøkere, og konklusjonen her er at det kan virke tilfeldig om enslige mindreårige asylsøkere får en god og tilpasset oppfølging.

I artikkelen står det:

«Kommuner der barnevernet har overordnet ansvar, vurderer omsorgen som bedre enn der flyktningstjenesten har omsorgen» (Regjeringen 2007a).

Individuell utredning og likeverdig tilbud?

Lovendringen som nå er foreslått i barnevernloven, sier altså ingenting om endringer i den kommunale barnevernstjenesten ved bosetting av enslige mindreårige asylsøkere. Selv om det statlige barnevernet nå har omsorgen for nyankomne enslige mindreårige asylsøkere, vil det fortsatt være opp til kommunene å vurdere om barnevernstjenesten skal inn i bildet fra starten av. Det er ikke slik at alle enslige mindreårige asylsøkere automatisk får barnevernstiltak med det samme de flytter ut fra omsorgssenteret og til en kommune.

Det foreslås imidlertid at barnets situasjon skal utredes under opphold i omsorgssenteret, og at det enkelte barns behov skal kartlegges som grunnlag for en eventuell senere bosetting i en kommune (Barne- og likestillingsdepartementet 2008a). Samtidig skal kompetansen i det kommunale barnevern heves, slik at kommunenes evne til å etablere individuelt tilpassede bo- og barnevernstiltak skal sikres ytterligere (Barne- og likestillingsdepartementet 2007b). Som nevnt innledningsvis, er det planlagt at det statlige barnevernet skal få ansvar også for enslige mindreårige asylsøkere i alderen 15-17 år.

Dette tyder på at det i framtiden kan bli en større andel av de enslige mindreårige asylsøkerne som får hjelp fra barnevernet. En utfordring for barnevernstjenesten vil uansett være å sørge for et likeverdig tilbud til enslige mindreårige asylsøkere etter at de er flyttet fra omsorgssenteret, uavhengig av hvor de bor i landet. Kanskje vil vi ved en eventuell senere analyse ikke finne like store fylkesvise forskjeller når det gjelder andel enslige mindreårige som mottar barnevernstiltak? Det gjenstår å se.